

ACMHAINNÍ NÁDÚRTHA

Gníomhaíocht AN08

Téama

Gníomhaíocht ranga (GR). Roghnóidh daltaí foirgneamh áitiúil, b'fhéidir an scoil í féin, agus déanfaidh siad suirbhé leis na hábhair a úsáideadh leis an foirgneamh a thógáil a aithint.

Cuspóirí

Daltaí a spreagadh chun smaoineamh ar fhoirgnimh mar ghné dár n-imshaol agus an bunús a bhí ag ábhair thógála mar acmhainní nádúrtha.

Snáitheanna Curaclaim

OSIE, Stair - Foirgnimh; Suímh nó fothraigh i mo cheantar áitiúil

OSIE, Tíreolaíocht - Imshaoil dhaonna; Lonnaíocht, tithe cónaithe agus foirgnimh eile

OSIE Eolaíocht agus Tíreolaíocht - Feasacht agus cúram imshaoil

Scileanna

Ag breathnú, ag ceistiú, ag anailísú, ag meas agus ag tomhas, ag clárú agus ag cur in iúl, ag meastóireacht, tuiscint ar áit, léarscáileanna agus cruinneoga

Am

20-30 nóiméad réamhphlé; 30-60 nóiméad ag déanamh an tsuirbhé ag brath ar an suíomh agus leibhéal sonraí an tsuirbhé. Féadfar breis ama a chaitheamh ar na torthaí a chur i láthair nó ar ghníomhaíochtaí ina dhiaidh sin.

Tuí, maidí nó brící?

→ AG DÉANAMH SUIRBHÉ AR FHOIRGNIMH ÁITIÚLA

CAD A THEASTÓIDH UAIT

- Bileog suirbhéireachta faoi iamh
- Cláir fáiscthe
- Leabhar sceitseála
- Leabhar nótaí agus pinn dhaite
- Criáin thiubha
- Léarscáil áitiúil
- Mála plaisteach leis an bpáipéar a chosaint ón mbáisteach.

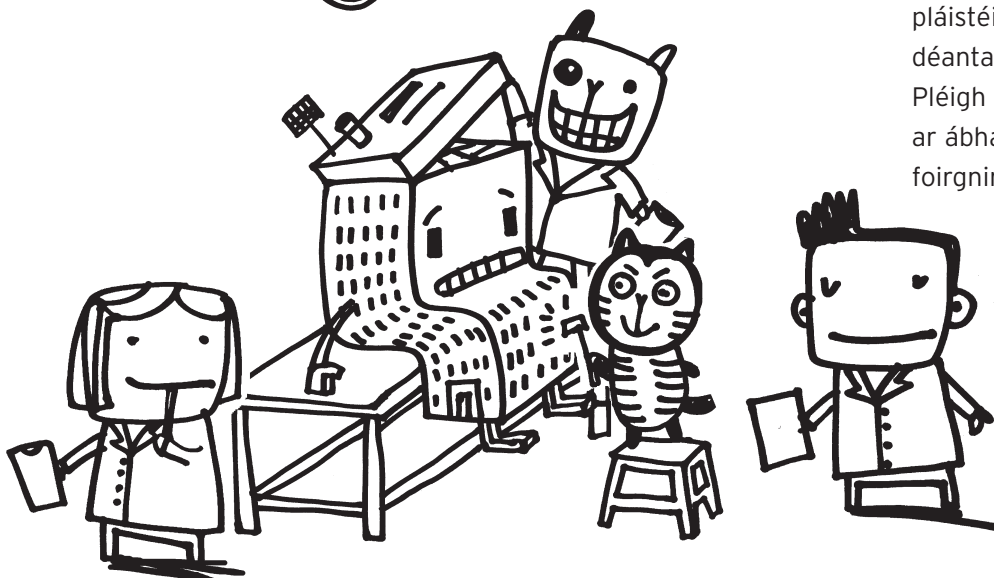
Féadfaidh tú leas a bhaint as roth tomhais, compás agus ceamara freisin, má bhíonn siad ar fáil.

Nóta: Agus tú ag roghnú foirgnimh le suirbhé a dhéanamh orthu roghnaigh suímh a bhfuil rochtain shábháilte ag coisithe orthu agus atá ar shlí sábháilte ón scoil. Más gá téigh i dteagmháil leis na daoine atá sna foirgnimh roimh ré le cead a fháil uathu suirbhé a dhéanamh agus chun am oiriúnach a shocrú le cuairt a thabhairt orthu. D'fhéadfadh sé sin deiseanna a thabhairt do dhaltaí agallamh a chur ar dhuine éigin a bhfuil eolas acu ar an bhfoirgneamh.

CAD A DHÉANFAIDH TÚ

- 1 Féadfaidh tú na foirgnimh i do cheantar a phlé leis an rang. Smoainigh ar sheanfhoirgneamh agus ar fhoirgneamh nua. Cad le haghaidh a n-úsáidtear na foirgnimh? Déanfaidh an suirbhé imscrúdú ar ábhair a úsáideadh san fhoirgneamh mar sin pléigh na hábhair atá liostaithe lena chinntiú go mbeidh na daltaí in ann an difríocht a fheiceáil idir clocha, brící, stroighin nó rindreáil (nuair a bhíonn pláistéireacht nó scimeáil déanta ar dhromchla foirgnimh). Pléigh na huigeachtaí a bhíonn ar ábhair agus iarr ar dhaltaí foirgnimh a bhreathnaíonn go

ACMHAINNÍ NÁDÚRTHA

Gníomhaíocht AN08

ar leanúint →

maith agus cinn nach mbreathnaíonn go maith a ainmniú. Iarr orthu a gcuid freagraí a mhíniú.

- 2 Abair leis an rang go bhfuil tú chun suirbhé a dhéanamh ar fhoirgneamh áitiúil. Féadfaidh tú suirbhé a dhéanamh ar an scoil áitiúil mar chleachtadh agus socrú a dhéanamh ansin cuairt a thabhairt ar shéipéal áitiúil, ar an leabharlann, ar theach, ar oifig, ar fhoirgneamh cathrach nó ar shiopa.
- 3 Roinn an rang i ngrúpaí agus iarr orthu an foirgneamh a aithint ar an léarscáil áitiúil.
- 4 D'fhéadfaí cuairt a thabhairt ar an leabharlann áitiúil mar rogha gníomhaíochta breise le taighde a dhéanamh ar an bhfoirgneamh agus féachaint an bhfuil aon eolas, aon seanléarscáileanna ná aon seanghrianghraif ar fáil.
- 5 Le linn an tsuirbhé féadfaidh daltaí a n-imscrúdú a leathnú trí leas a bhaint as roth tomhais le gnéithe den fhoirgneamh a thomhais, plean radhairc a chur le chéile agus leas a bhaint as compás leis na príomhairde a chur isteach. Cuirfidh ceamara le cur i láthair thorthaí na ndaltaí ach níl sé riachtanach.
- 6 Iarr ar gach grúpa tuairisc a dhéanamh ar a gcuid torthaí agus iad a phlé.

Ar aghaidh leat

D'fhéadfadh ranganna níos sine suirbhé a dhéanamh ar dhá fhoirgneamh atá an-difriúil óna chéile, mar shampla sean-shéipéal agus oifig nua-aimseartha nó foirgneamh poiblí, agus an péire a chur i gcomparáid lena chéile.

Má tá ceangal láidir áitiúil idir na hábhair san fhoirgneamh a ndearnadh tú suirbhé orthu, d'fhéadfadh daltaí tuilleadh a fháil amach faoi cá as ar tháinig na hábhair, mar shampla cloch a tháinig ó chairéal áitiúil. D'fhéadfá cuireadh a thabhairt do speisialtóir oidhreachta áitiúil teacht isteach chun labhairt faoi fhoirgnimh i do cheantar. Soláthraíonn an Scéim Oidhreachta i Scoileanna atá ag an CMNÉ eolaire de speisialtóirí ag www.into.ie/html/development/her_directory.htm agus déanann sé éascaíocht ó thaobh cuairteanna a chur in áirithe. D'fhéadfadh daltaí cosán a dhéanamh timpeall an fhoirgnimh (féach Cúram Imshaoil Gníomhaíocht 4).

D'fhéadfaí an ghníomhaíocht sin a nascadh leis na cleachtaí maidir le déanamh-léarscáileanna sa Phacáiste Cúram Imshaoil atá ar an láithreán gréasáin seo. D'fhéadfaí foirgnimh a bheidh faoi staidéar a mharcáil nó léaráidí a tharraingt díobh ar na léarscáileanna, agus d'fhéadfadh suirbhé d'fhoirgnimh a bheith mar chuid den chleachtadh léarscáilíochta.

ACMHAINNÍ NÁDÚRTHA

Gníomhaíocht AN08

SUIRBHÉ FOIRGNÍOCHTA

TEASTÓIDH SIAD

SEO A LEANAS UAI

- Bileog suirbhéireachta
- Cláir fáiscthe
- Leabhar sceitseála
- Leabhar nótaí agus pinn luaidhe daite
- Criáin thiubha
- Léarscáil áitiúil
- Mála plaisteach leis an bpáipéar a chosaint ón mbáisteach

Dáta _____

Am _____

Ainm an tSuirbhéara _____

Ainm an Fhoirgnimh _____

Bliain ar tógadh é _____

1. An ndearnadh athchóiriú air ó shin nó ar cuireadh síneadh leis? Scríobh sonraí i do leabhar nótaí. _____
2. Cad le haghaidh a n-úsáidtear an foirgneamh? _____
3. Ar úsáideadh an foirgneamh dó sin i gcónaí? Murar úsáideadh cad le haghaidh ar úsáideadh é roimhe sin? _____

Ábhar	Tá nó Níl	Uigeacht (garbh, mín, tuairtealach, te, fuar)	Dath (scríobh an dath agus déan iarracht sampla a tharraingt leis na pinn luaidhe daite)	Cá háit a bhfuil an t-ábhar á úsáid? (ballaí, doras, gnéithe maisiúcháin)
Adhmad				
Miotal				
Gloine				
Bríce				
Cloch				
Stroighin				

ACMHAINNÍ NÁDÚRTHA

Gníomhaíocht AN08

ar leanúint →

4. Déan sceitse den fhoirgneamh i do leabhar sceitseála agus cuir lipéad ar an slí isteach agus aon ghnéithe suimiúla a bhaineann leis.
5. Tabhair uigeachtaí na n-ábhar tógála aníos trí pháipéar trí chrián a chuimilt ar an bpáipéar os a gcionn. Scríobh síos cá háit ar tógadh iad agus an dáta.
6. Déan marcanna de phatrúin nó dearthaí ar an bhfoirgneamh nó ar chlúdaigh frapaí miotal, ainm-phlátaí, ráillí nó sa talamh. Scríobh síos cá háit ar tógadh iad agus an dáta.
7. Smaoinigh ar cúig fhocail is fearr a dhéanann cur síos ar an bhfoirgneamh (m.sh. ard, sean, nua-aimseartha, geal, gránna, sonrath)
8. Cad í an ghné den fhoirgneamh is mó a thaitníonn leat agus cad í an ghné is lú a thaitníonn leat?
9. An bhfuil dea-bhail ar an bhfoirgneamh?
10. Cad iad an dá fhoirgneamh is gaire don cheann seo?
11. An bhfuil siad cosúil nó éagsúil le d'fhoirgneamh féin? Mínigh cén fáth.